Recreatieschap Twente

Jaarstukken 2022

Voorwoord

Geachte lezer,

Met gepaste trots, en uiteraard heel wat Tukker trots, presenteren wij u de jaarrekening van het Recreatieschap Twente. Het afgelopen jaar is voor ons als nieuwe Gemeenschappelijke Regeling een jaar van uitdagingen en kansen geweest. Op 1 januari 2022 zijn wij als recreatieschap van start gegaan met de ambitie om prachtige recreatieparken, zeer goed onderhouden recreatieve fietspaden en vele kilometers aan Routenetwerken aan te kunnen bieden aan de Twentse inwoner en de toerist. Met een kleine, efficiënte en platte organisatie hebben wij veel werk kunnen verzetten en dat is waar wij als Recreatieschap Twente trots op zijn.

We zijn echter niet ontkomen aan de effecten van de coronapandemie die ook in 2022 nog merkbaar waren. We hebben ons uiterste best gedaan om onze activiteiten zo veilig en verantwoord mogelijk uit te voeren, en om onze bezoekers en medewerkers te beschermen. Daarnaast hebben we te maken gehad met de extreme droogte van de zomer, wat ons als recreatieschap voor nieuwe uitdagingen heeft gesteld. Hoe om te gaan met lage waterstanden, droge velden en bossen en dagen van extreme hitte? Dit zijn enkele vragen die wij kunnen zien als mooie uitdagingen voor de toekomst en waar ook zeker kansen liggen. Ook afgelopen zomer zijn wij immers de perfecte plek geweest voor het kunnen afkoelen tijdens hitte en het genieten van de vele stranden en het schone water.

Maar uiteraard zijn we als organisatie ook druk bezig geweest met het vormen van onze nieuwe organisatie. Een nieuwe gemeenschappelijke regeling betekent namelijk dat er veel werk verzet moet worden om processen op elkaar af te stemmen, de organisatie steeds meer vorm te geven en soms ook nieuwe zaken uitvinden als organisatie. We zijn dan ook blij dat we in 2022 als recreatieschap belangrijke stappen hebben gezet in het vormgeven van onze organisatie.

Het was een geweldig zomers festivalseizoen, met vele mooie en onvergetelijke momenten. De tienduizenden bezoekers hebben met enthousiasme en positieve energie de festivals tot een groot succes gemaakt. Het was fantastisch om te zien hoe men genoot van de muziek, het eten en drinken en de gezelligheid. Het was voor ons als recreatieschap ook dit jaar weer een ware belevenis om dit mee te mogen maken. We willen ook onze dank uitspreken aan de artiesten, leveranciers en gemeenten die het mogelijk hebben gemaakt om deze festivals te organiseren. Zij hebben met hun creativiteit en inzet bijgedragen aan de sfeer en beleving van de festivals.

Kortom, wij zijn trots op wat we in ons opstartjaar hebben bereikt. En we hebben als recreatieschap volop plannen om onze doelstellingen te blijven verwezenlijken en de recreatiemogelijkheden in Twente te blijven verbeteren. Wij hopen dat u met veel plezier deze jaarrekening zult lezen en dat u als Tukker ook trots zult zijn op al dat moois wat wij de Tukker en toerist aan mogen en kunnen bieden! #vrijzijninTwente

Met vriendelijke groet,

Bart-Jan Harmsen, Interim-directeur Recreatieschap Twente

Voorwoord ... **2**

1. Jaarrekening in één oogopslag ... **4**

2. Inleiding ... **6**

3. Programmaverantwoording ... **8**
3.1 Vrije tijdseconomie ... *8*
3.2 Recreatieve Voorzieningen ... *10*

4. Paragrafen ... **13**
4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing ... *13*
4.1.1 Financiële Kengetallen ... 14
4.2 Onderhoud kapitaal goederen ... *16*
4.3 Bedrijfsvoering ... *17*
4.4 Verbonden partijen ... *19*
4.5 Financiering ... *19*
4.6 Rechtmatigheid ... *20*

5. Specificatie herkomst baten en besteding lasten ... **21**

6. Jaarrekening ... **23**

7. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening ... **23**
7.1 Toelichting op de baten en lasten in de jaarrekening ... *24*
7.1.1 Analyse van de belangrijkste ontwikkelingen die het resultaat hebben veroorzaakt ... 24
7.1.2 Analyse op afwijkingen tussen de begroting en het overzicht van baten en lasten ... 26
7.1.3 Overzicht van incidentele baten en lasten ... 28
7.1.4 Analyse begrotingsrechtmatigheid ... 29
7.1.5 Overzicht van begrote en gerealiseerde baten en lasten per taakveld ... 31
7.1.6 Wet Normering Topinkomens ... 32

8. Balans en de toelichting ... **35**
8.1 Balans per 31-12-2022 ... *35*
8.2 Grondslagen voor resultaat en waardebepaling ... *36*
8.3 Toelichting op de balans per 31-12-2022 ... *38*
8.4 Belangrijkste niet uit de balans blijkende verplichtingen ... *45*

9. Gebeurtenissen na balansdatum ... **46**

10. Overige gegevens ... **46**
10.1 Controleverklaring accountant (volgt) ... *46*

11. Bijlagen ... **47**
Bijlage 1 Totaal begrote gemeentelijke bijdrage en resultaat 2022 per gemeente ... *47*
Bijlage 2 Aard en reden reserves ... *48*

Lijst van figuren en tabellen

Figuur 1 indeling jaarstukken ... 6
Figuur 2 Kengetallen ... 14

Tabel 1 Samenvatting beschikbare weerstandscapaciteit ... 14
Tabel 2 Overzicht investeringen recreatieparken ... 16
Tabel 3 Saldi voorzieningen grootonderhoud Recreatieve Voorzieningen ... 17

1. Jaarrekening in één oogopslag

De jaarrekening van 2022 is een bijzondere gezien de context van de inhoudelijke en bestuurlijke ontwikkelingen die zich in het begrotingsjaar 2021 hebben voorgedaan. Recreatieschap Twente is per 1-1-2022 opgericht en voert de taken uit die voorheen voornamelijk werden opgepakt binnen recreatieve voorzieningen bij voormalig Regio Twente. De jaarrekening is de allereerste jaarrekening van Recreatieschap Twente en in die zin dan ook lastig te vergelijken met voorgaande jaren.

Baten en lasten op hoofdlijnen

De jaarrekening heeft betrekking op alle uitgaven en in komsten in 2022. Dit betreft onder andere inkomsten voor:

1. producten die gefinancierd worden uit de gemeentelijke bijdrage;
2. bijdragen van overige overheden (projecten);
3. inkomsten uit betaald parkeren;
4. inkomsten uit huren en erfpachten;
5. inkomsten uit evenementen;
6. inkomsten uit verkoop routekaarten

Baten x € 1.000	**Bedrag**
Inkomsten Recreatieve voorzieningen	1.184
Overige inkomsten	345
Rijks- en gemeentelijke bijdragen in projecten/coalities	2.943
Bijdrage overige Overheid	185
Reserveringen	15
Totaal	**4.673**

Lasten (incl. overhead) x € 1.000	**Bedrag**
Afschrijvingen	498
Doorbelastingen	478
Dotaties reserves	48
Dotaties voorzieningen	92
Gebouwen, terreinen en voertuigen	334
ICT	37
Inhuur en tijdelijk	777
Overige kosten	145
Rente	25
Salarissen en overige vergoedingen	1.261
Subsidies en overdrachten	830
Totaal	**4.526**

Het resultaat bedraagt € 147.000 positief. Dit resultaat wordt hieronder nader toegelicht.

Toelichting op het financieel resultaat

Majeure begrotingswijzigingen
De programmabegroting 2022 is op 12 januari 2022 door het bestuur vastgesteld, nadat deze eerder als onderdeel van de programmabegroting van SamenTwente aan de gemeenteraden van de Twentse gemeenten was voorgelegd. In 2022 was het vanwege het einde van de Covid-maatregelen en het warme weer druk op de recreatieparken wat heeft geleid tot hogere inkomsten dan geraamd. Deze hogere inkomsten overstegen de hogere uitgaven.

Hieronder treft u een overzicht aan van het gerealiseerde resultaat per programma.

Programma's (bedragen x € 1.000)	**Gerealiseerd resultaat**
Vrij tijdseconomie	15
Recreatieve voorzieningen	132
Gerealiseerd resultaat	**147**

Resultaat 2022
Het gerealiseerde resultaat bedraagt € 147.000 (ca. 3,5% van de begroting). In de jaarrekening is een gedetailleerde analyse opgenomen van de afwijkingen.

Beleidsindicatoren

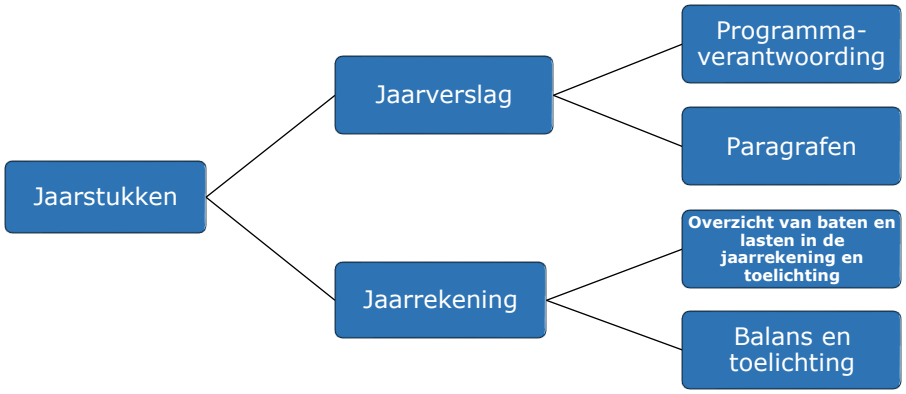
Indicator	**Realisatie 2022**	**begroting 2022**
Formatie		
FTE per 1.000 inwoners	0,03	0,02
Apparaatskosten		
Kosten per inwoner	€ 3,14	€ 3,20
Externe inhuur		
Kosten als % van totale loonsom plus kosten inhuur externen	35,6%	31,7%
Overhead		
% van totale lasten	16,6%	18,9%

Toelichting
De inzet van een beleidsadviseur vrije tijdseconomie (met dekking vanuit Twente Board Development BV) heeft invloed op de beleidsindicator Formatie. In de primaire begroting is hiermee geen rekening gehouden. De bezetting is hierdoor iets hoger dan de begrote formatie. De apparaatskosten zijn iets lager dan de begroting omdat de totale uitgaven voor de kosten lager waren dan geraamd in de begroting 2022. De externe inhuur is ten opzichte van de begroting hoger omdat voor de nieuwe organisatie additionele werkzaamheden (o.a. bestuurlijke advisering, onderzoeken werkgeverschap, promotie- en communicatieadvies) moeten worden verricht. Overhead is iets lager omdat de totale lasten door de prijsstijgingen hoger zijn dan begroot.

2. Inleiding

Voor u liggen de eerste jaarstukken van Recreatieschap Twente (voorheen onderdeel van Regio Twente). Hierin beschrijven we hoe het afgelopen jaar verlopen is, zowel wat betreft de beleidsuitvoering als de bijbehorende financiële effecten.

De jaarstukken zijn conform de meest recente ontwikkelingen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) als volgt onderverdeeld:

Figuur 1 indeling jaarstukken

Conform het hierboven gepresenteerde overzicht bestaan de jaarstukken uit twee delen:

- het jaarverslag met daarin de programmaverantwoording met de paragrafen; en
- de jaarrekening met daarin het overzicht van baten en lasten en de balans met bijbehorende toelichtingen.

Jaarverslag

Programmaverantwoording
In dit hoofdstuk beschrijven we per programma de uitgevoerde activiteiten die in 2022 hebben bijgedragen aan de (mate van) realisatie van onze ambities en de ontwikkeling van de bijbehorende indicatoren. In de programmaverantwoording geven we antwoord op de drie W-vragen:

Wat hebben we bereikt?
Hier wordt vermeld in welke mate we geslaagd zijn het gewenste resultaat te bereiken.

Wat hebben we hiervoor gedaan?
Hier zijn de projecten, activiteiten en kernindicatoren vermeld om de ambities te bereiken.

Wat heeft het gekost?
Hier worden de budgettaire effecten vermeld waarin we een onderscheid maken tussen de begrote baten en lasten voor wijziging, -na wijziging en de gerealiseerde baten en lasten.

Om de programmaverantwoording sneller te kunnen scannen werken we met een verkeerslichtrapportage die rechts naast de ambities weergegeven is. Voor het aangeven van de status van kleuren is de volgende richtlijn gehanteerd:

- *Groen*: we hebben gepresteerd (of zelfs beter dan dat) wat we in de programmabegroting hebben aangegeven.
- *Oranje*: we hebben gedeeltelijk gepresteerd wat we in de programmabegroting hebben aangegeven.
- *Rood*: we hebben **niet** gepresteerd wat we in de programmabegroting hebben aangegeven.

Voor gedetailleerde informatie over de te bereiken ambities en de voorgenomen activiteiten om deze ambities te bereiken verwijzen wij u naar de Programmabegroting 2022.

Paragrafen
In de paragrafen komen de onderwerpen aan de orde die van belang zijn om inzicht te krijgen in de benoemde beleidslijnen zoals opgenomen in de programmabegroting. De focus daarbij is gericht op belangrijke beheersprocessen en het beleid dat daaraan ten grondslag ligt.

U vindt hier de verantwoording over de volgende beheersmatige onderwerpen:
- weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- onderhoud kapitaal goederen;
- verbonden partijen;
- bedrijfsvoering;
- financiering;
- rechtmatigheid;

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en toelichting
In dit hoofdstuk zijn diverse financiële overzichten opgenomen met vergelijkende cijfers. Hier presenteren wij in feite op een andere wijze de cijfers die zijn opgenomen in de programmaverantwoording onder het kopje “Wat heeft het gekost?” en enkele aanvullende (verplichte) financiële overzichten.

Balans en toelichting
Het laatste onderdeel gaat in op onze financiële positie aan de hand van de balans met een toelichting.

Wij wensen u veel leesplezier!

3. Programmaverantwoording

3.1 Vrije tijdseconomie

Inleiding

Ook in 2022 heeft Covid-19 impact gehad op de sector. In het begin nog met een korte lockdown, later over zoek- en boekgedrag van consumenten, personeelstekorten, inflatie en terugbetalingen van coronagelden. Desondanks waren de geluiden over boekingen redelijk goed. Alleen de zakelijke markt is enigszins terughouden. De met Twente Marketing overeengekomen KPI's zijn nagenoeg allemaal gehaald. Als belangrijkste ontwikkeling is de presentatie en vaststelling van de nieuwe visie, het Perspectief Vrijetijdseconomie Twente 2030.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Wij zijn Twente – visie Vrijetijdseconomie	PHO VTE	December 2015
Programma Gastvrij Overijssel 2020-2023	Gastvrij Overijssel	Maart 2016
Marketing Visie Toerisme Twente 2022	Gastvrij Twente	Oktober 2017
Perspectief Vrijetijdseconomie Twente 2030	Bestuur RST	December 2022

1. Het versterken van de Twentse economie met als doel het aantal toeristen en de toeristische bestedingen in Twente te verhogen.	**Status**
Wat hebben we bereikt?	
vaststellen van verhaallijnen Twente en deze vastleggen in de visie De verhaarlijnen zijn vastgesteld en gepresenteerd in de visie 2030 *50.000 leads genereren naar verblijfsaccommodaties en 40.000 leads naar dagrecreaties* In september al bijna gehaald. *opleveren resultaten onderzoek effecten vrijetijdseconomie en leefklimaat in q1* Gedeeltelijk gehaald maar na overleg minder interessant. Geld wat hiervoor bestemd was is ingezet voor de visie 2030. *opleveren regiomonitor 2021 in mei 2022* Is opgeleverd. *opleveren gedragen gebiedsvisie 2023-2025 in q4* Is opgeleverd. *+2,5% engagement op social media ten opzichte van het landelijke gemiddelde, kortom minimaal 5,5%* Is gehaald *versturen van 12 consumenten nieuwsbrieven per jaar* Is gehaald *versturen van zes b2b nieuwsbrieven zakelijke markt* Is gehaald *opleveren restaurantboekje 2022 voor Pasen* Is verstuurd *voorjaarscampagne 2022 in q2* Is gedaan *stakeholdermanagement* Is volbracht.	

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Twente Marketing / MarketingOost heeft 2022 gewerkt aan de nieuwe visie. Hiervoor zijn onderzoeken gedaan en is er een bureau (GiantLeapers) in de arm genomen voor de begeleiding. Er zijn veel stakeholderbijeenkomsten geweest om tot een goede visie te komen. Dit in samenspraak met de TwenteBoard. De afstemming hiermee is zeer goed geweest. Er zijn 2 verhaallijnen gecreëerd te weten de Tubanti & textiel/ijzereneeuw. Vanuit de branding is er een voorjaarscampagne geweest met een radio commercial. Er zijn veel leads gegenereerd naar dagrecreatie.

Wat willen we bereiken?

Er is veel urgentie om naar een meer integrerende, inclusieve en sturende visie te gaan die niet alleen de bezoekers verleidt, maar die vooral ook het leven van Tukkers dient en zo expliciet bijdraagt aan het Bruto Twents Geluk. Een andere belangrijke reden is de urgentie van vele maatschappelijke vraagstukken die ook vanuit de vrijetijdseconomie nieuwe antwoorden vragen. Vragen over duurzaamheid, ons landschap en de boeren die deze beheren, over infrastructuur, maar bijvoorbeeld ook over de druk die een te grote focus op toerisme en recreatie kan hebben op de bevolking. Daarnaast is de sector de afgelopen jaren, onder invloed van Corona, sterk veranderd. Sommigen bedrijven staan op omvallen. Anderen floreerden bij de maatregelen. Een nieuwe tijd met nieuwe uitdagingen vraagt om een nieuwe visie en strategie die Twente als vrijetijdseconomie, maar ook als samenleving naar de toekomst brengt.

Hoe gaan we dit doen?

Nieuwe toetsstenen voor Twente:
Om onderliggend te borgen dat we tijdens de transitie de juiste beslissingen nemen en koersvast blijven, hebben we 4 strategische pijlers gedefinieerd. Bij alles wat we doen, aanbodontwikkeling, promotie e.d. toetsen we onze voorgenomen beslissingen, acties en investeringen aan deze vier voorwaarden.
1. Draagt het bij aan Tukkertrots?
2. Is het onweerstaanbaar spannend?
3. Dienen we hiermee, de jongere stijl-, inzicht- en avontuurzoeker?
4. Wint iedereen: ondernemers, overheid en inwoners? En haalt het de ‘kosten van het gedoe’ omlaag?

Daarbij zal de focus verlegd worden van de ‘bezoeker’ naar de ‘bewoner’ en zal er worden gekeken naar het Bruto Twents Geluk. In 2023 zal een start gemaakt worden met de uitwerking van de nieuwe visie.

Overzicht van baten en lasten Vrije tijdseconomie Bedragen x € 1.000	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Totaal Baten	83	83	0
Totaal Lasten	700	714	632
Saldo excl. mutaties reserves	**-617**	**-632**	**-632**
Gemeentelijke bijdrage	**632**	**632**	**632**
Mutaties reserves	0	0	0
Resultaat na reguliere mutaties reserves	15	0	0
Mutaties reserve (egaliseren resultaat)	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**15**	**0**	**0**

3.2 Recreatieve Voorzieningen

Inleiding

Omdat 2022 ook in het teken stond van opstarten en ontdekken, hebben we kritisch gekeken naar onze inkomsten en uitgaven. Terwijl we met het afsluiten van nieuwe contracten op de Twentse parken meer inkomsten genereerden, kregen we met 'quick wins' op bijvoorbeeld inkoopgebied meer grip op onze uitgaven.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Visie Routenetwerken Twente	Bestuur Recreatieschap Twente	7 december 2022
KplusV: onderzoek inzake de toekomst van de recreatieparken Hulsbeek, Rutbeek en Lageveld. Parken worden door Regio Twente geëxploiteerd (d.w.z. geen overdracht naar de markt) met daarbij een scherpe financiële taakstelling.	Algemeen bestuur	12 november 2014
Adviezen visitatiecommissie Regioraad	Algemeen bestuur	3 juli 2013
Rendementsverbetering recreatieparken Regio Twente	Dagelijks bestuur	december 2011

Realisatie ambities

1. Het stimuleren van het gebruik van de recreatieparken en de toeristische routenetwerken, te weten het wandel- fiets- en paardrijnetwerk en de MTB-routes.	Status
Wat hebben we bereikt?	
Recreatieparken Zoals in de begroting van 2022 wordt geschetst, streeft Recreatieschap Twente naar meer bezoek van de Twentse parken. Het intensievere gebruik van de parken ten gevolge van Covid-19 zette in 2022 door en festivals en parken ondernemers op de parken investeren volop, na lange periode van diverse beperkingen en inkomstendervingen. De evenementenkalender was in 2022 terug op het niveau van vóór de pandemie. Gesprekken met over nieuwe evenementen en initiatieven komen weer op gang, waarbij het de taak is van Recreatieschap Twente om ontwikkelingen aan te jagen en nieuwe partners te faciliteren. **Routenetwerken** Getracht wordt de routes voortdurend aan te passen en deze steeds aantrekkelijker te maken voor het publiek. Hierbij ook letten op de veiligheids- en natuuraspecten. In dit kader periodieke inspecties van de routes i.v.m. verzekeringsvoorwaarden. Ook wordt een goed en adequaat beheer gevoerd en zal de website worden geactualiseerd en bijgehouden i.v.m. een goede digitale bereikbaarheid. Tevens zorgdragen voor goed kaartmateriaal. Bij het beheer van de fietspaden en de routes wordt de samenwerking met gemeenten en met de andere, relevante partijen waar mogelijk geïntensiveerd. Kansen op het vlak van inzet van personen 'met afstand tot de arbeidsmarkt' uit de diverse gemeenten worden zoveel als mogelijk benut.	● ○ ○

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Recreatieparken

• Op het Rutbeek hebben in 2022 een aantal belangrijke ontwikkelingen plaatsgevonden. Het paviljoengebouw op het park is definitief verkocht aan Snow & Outdoor Valley Enschede, die na een grote metamorfose (zowel interieur als exterieur) nieuwe ontwikkelingen mogelijk maakt die belangrijk zijn voor het Rutbeek. Ook is in 2022 gestart met de voorbereidingen voor het ontwikkelen van een praktijklocatie voor ROC van Twente, ten behoeve van de huisvesting van de opleidingen Sport & Bewegen en Veiligheid & Vakmanschap. Tientallen studenten zullen dagelijks gebruikmaken van het Rutbeek, alsmede van de op het park gevestigde ondernemers. Het water van het Rutbeek wordt vanaf 2022 frequent ingezet als oefenlocatie voor de Reddingsbrigade Enschede.

Op het terrein van het Rutbeek zelf, is in 2021 gestart met de nieuwbouw van een viertal nieuwe toiletgebouwen. De gebouwen beschikken over een ruimte voor mindervaliden, zijn efficiënter in dagelijks onderhoud en zijn bovendien bestendiger tegen vandalisme. In 2022 vond de oplevering plaats van de toiletgebouwen.

• Op het Hulsbeek is een nieuwe partij gevestigd die de verkoop van horecaproducten verzorgt op de zonneweiden en de stranden. Door slim in te spelen op de behoefte van de recreant, weet deze partij meer reuring te creëren op het Hulsbeek. In 2022 is tevens gestart met een project om met partners een kwaliteitsimpuls te geven aan de huidige skateboardbaanlocatie.

• Voor het Lageveld is de Proeftuin (EFRO-project) afgerond, een project waarin civieltechnische innovaties worden getest op het park. Zo is er bio-based beschoeiing geplaatst en er werden diverse soorten hybride kunstgras getest. In 2022 is er tevens gewerkt aan de planologische voorbereidingen voor de aanleg van een camperparkeerplaats.

Routenetwerken

• De aspecten rond veiligheid en natuur zijn sterk verbeterd in 2022. Het doorvoeren van classificaties om MTB, beter inschatten van veiligheidsvraagstukken op andere routenetwerken en de inpassing in natuur is middels een vastgesteld protocol aangepakt. Daarnaast hebben we met verdere verbeteringen in onze softwaresystemen ook benodigde taken en uitvoering scherper belegd. Denk hierbij aan nauwkeurige vastlegging van uitgevoerd werk, exacte ligging van voorzieningen en de termijnen van inspectie. Ook de inzet van onze vaste vrijwilligers is hierin meer meegenomen als signalerende taak. De digitale bereikbaarheid is sterk verbeterd met gedetailleerde website, er is een intranetomgeving omgebouwd voor vrijwilligers en de routeplanners hebben een volgende innovatie ondergaan. Kaartmaterialen zijn gebleven zoals ze zijn en zorgen voor bestendige verkoop. In de vastgestelde Visie Routenetwerken Twente (2022) is beloofd om te komen met een uitvoeringsagenda. Aspecten zoals inzet personeel, verdere samenwerkingen worden in deze uitvoering meegenomen en daarmee verschoven naar 2023..

2. Het verbeteren van het financiële rendement van de recreatieparken.

Status

Wat hebben we bereikt?

In 2022 vonden er volop evenementen en festivals plaats, een belangrijke inkomstenbron van Recreatieschap Twente. Positief was ook de opbrengst van het parkeren op de Twentse parken. Veel inwoners verbleven op de parken, mede omdat veel mensen in 2022 kiezen voor vakantie in eigen land.

Naast de inkomstenkant is kritisch gekeken naar de uitgavenkant, waarbij 2022 voor Recreatieschap Twente nog wel in het teken stond van opstarten en ontdekken. Desondanks is getracht om efficiëntere organisatiestructuur neer te zetten.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Er hebben diverse gesprekken plaatsgevonden met potentiële nieuwe ondernemers en evenementorganisatoren . Daarnaast zijn we gestart met het centraliseren van taken, voor bijvoorbeeld inkoop/aanbesteding, communicatie, materieelbeheer en evenementen. Het voordeel van deze constructie is, is dat we slimmer kunnen sturen op de beschikbare middelen (uitgaven) en beter in kunnen spelen op nieuwe initiatieven en ondernemers (inkomsten).

Wat heeft het gekost?

Overzicht van baten en lasten Recreatieve voorzieningen Bedragen x € 1.000	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Totaal Baten	1.686	936	936
Totaal Lasten	3.803	3.169	3.169
Saldo excl. mutaties reserves	**-2.117**	**-2.233**	**-2.233**
Gemeentelijke bijdrage	**2.233**	**2.233**	**2.233**
Mutaties reserves	15	0	0
Resultaat na reguliere mutaties reserves	**132**	0	0
Mutaties reserve (egaliseren resultaat)		0	0
Gerealiseerd resultaat	**132**	**0**	**0**

Realisatie taakstelling
In 2013 heeft de Provincie Overijssel de jaarlijkse onderhoudsbijdrage afgekocht. Deze afkoopsom is gereserveerd. In verband met het vervallen van de jaarlijkse bijdrage moet Recreatieve Voorzieningen in totaal € 603.885 bezuinigen. In 2022 is het niet nodig om de taakstelling, € 156.678, te onttrekken aan de reserve.

Gemeentelijke bijdrage Bedragen x € 1.000	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Baten	2.865	2.865	2.865
Lasten	-	-	-
Mutaties reserves	-	-	-
Saldo incl. mutaties reserves	**2.865**	**2.865**	**2.865**

Treasury Bedragen x € 1.000	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Baten	24	0	0
Lasten	24	-	-
Mutaties reserves	-	-	-
Saldo incl. mutaties reserves	**0**	**0**	**0**

4. Paragrafen

Inleiding
In het hoofdstuk paragrafen komen een aantal belangrijke beheersmatige onderwerpen aan de orde die van belang zijn om inzicht te krijgen in onze financiële positie. De programma's in de vorige hoofdstukken zijn grotendeels direct gericht op het primair proces en de Twentse burgers. De paragrafen zijn indirect daarop gericht en geven kaders voor het beheer en de uitvoering.

Op grond van artikel 9 van het BBV komen de volgende paragrafen aan de orde:
- weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- onderhoud kapitaalgoederen;
- bedrijfsvoering;
- verbonden partijen;
- financiering;

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Beleidskader risicomanagement
De wetgeving en het beleid voor het weerstandsvermogen zijn vastgelegd in:
- Het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV art. 9, 11 en 26);
- De financiële verordening Regio Twente;
- De "Nota van risicomanagement tot reserves en voorzieningen".

Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen is het vermogen van de organisatie om tegenvallers op te vangen zonder dat dit leidt tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage dan wel tot noodzakelijke ombuigingen in het bestaand beleid. Om het weerstandsvermogen te berekenen, dient de beschikbare weerstandscapaciteit afgezet te worden tegen de benodigde weerstandscapaciteit. Hieronder tref u de uitkomst van deze excertie aan. In de alinea's hieronder worden zowel de beschikbare als de benodigde weerstandscapaciteit uit een gezet.

Berekening weerstandsvermogen

Omschrijving Bedragen x € 1.000	Beschikbare weerstandscapaciteit per 31-12-2022	Benodigde weerstandscapaciteit per 01-01-2023	Weerstandsratio
Reserve Recreatieparken / Fietspaden	75	79	0,96
Totaal	**75**	**79**	**0,96**

Als we de beschikbare weerstandscapaciteit (reserves) afzetten tegen de benodigde weerstandscapaciteit (geïnventariseerde risico's van het opvolgende jaar), komen we eind 2022 uit op een ratio van afgerond 0,96**.** De ratio bevindt zich hiermee binnen de door het bestuur gestelde norm van 0,8 – 1,0.

Vergelijking met 2021
Over 2021 was er geen separate jaarrekening voor Recreatieschap Twente en is een vergelijking dan ook niet mogelijk.

Beschikbare weerstandscapaciteit
De beschikbare weerstandscapaciteit is als volgt opgebouwd:

Omschrijving bedragen x € 1.000	Saldo per 31-12-2022	Maakt onderdeel uit van weerstandscapaciteit
Reserve Recreatieparken / Fietspaden	75	Ja
Totaal Algemene Reserves	**75**	
Provinciale reserve recreatieve voorzieningen	545	Nee. Beklemd
Totaal reserves m.b.t. taakstelling	**545**	
RV Reserve Recr. parken / Fietsp. (kl toilet RB)	16	Nee. Beklemd
RV Reserve Recr. parken / Fietspaden (kl loods LV)	37	
Reserve werkplaats HB	51	
Totaal reserves kapitaallasten	**104**	
Totaal reserves	**724**	

Tabel 1 Samenvatting beschikbare weerstandscapaciteit

Benodigde weerstandscapaciteit
In overeenstemming met de "Nota van risicomanagement tot reserves en voorzieningen" wordt voor het becijferen van de benodigde weerstandscapaciteit gebruik gemaakt van de actuele vastgestelde risico-inventarisatie. Dit is de risico-inventarisatie van de begroting van 2023.

4.1.1 Financiële Kengetallen

Het BBV verplicht het opnemen van een uniforme set aan financiële kengetallen door gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen. Hieronder treft u een overzicht aan van de kengetallen die voor ons van toepassing zijn.

Kengetallen	Jaarrekening 2022	Begroting 2022
Solvabiliteit	17,2%	24,0%
Netto-schuldquote	69,9%	82,0%
Structurele exploitatieruimte	1,2%	0%

Figuur 2 Kengetallen

Toelichting:

Solvabiliteit (17,2%)
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin Recreatieschap Twente in staat is aan de financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het eigen vermogen verstaan we de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves en het resultaat uit het overzicht baten en lasten. Met het kengetal solvabiliteit beoordeel je in hoeverre het bezit op de balans schuldenvrij is. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de organisatie. Solvabiliteit is daarom één van de belangrijkste graadmeters van de financiële gezondheid van een organisatie. Ultimo 2022 komt de solvabiliteit uit op afgerond 15%. Deze bevindt zich onder de veilige marges van de signaleringswaarden (tussen de 20% - 50%) en wordt veroorzaakt door het aantrekken van een langlopende gelden (vreemd vermogen) waardoor het totale vermogen (eigen vermogen + vreemd vermogen) wordt verhoogd en de verhouding eigen vermogen / totale vermogen lager uitkomt.

Netto schuldquote (69,9%)
Dit ratio weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van Recreatieschap Twente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een laag percentage is veelal gunstig. Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief (gecorrigeerd) als exclusief de doorgeleende gelden. Samen met de solvabiliteitsratio is de netto schuldquote het meest bepalend voor de financiële gezondheid. Onze netto schuldquote laat zien dat de druk van rentelasten en de aflossingen op de exploitatie erg laag is. Volgens de signaleringswaarden zit dit percentage logischerwijs in de minst

risicovolle klasse (<90%). Onze organisatie heeft één langlopende geldlening welke niet was meegenomen in de primaire begroting. Verder zijn er ook geen kortlopende geldleningen en wordt voor financiering zowel voor de korte termijn als de lange termijn zoveel mogelijk gebruik gemaakt van interne middelen. Het niet aantrekken van externe middelen is geen doel op zich, zeker niet in verband met de huidige lage rentestanden. Het is tot op heden mogelijk geweest om te kunnen financieren uit het eigen vermogen, of dit zo blijft moet de komende periode blijken.

Structurele exploitatieruimte (1,21%)
Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte wij hebben om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten en structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Onze begroting wordt jaarlijks sluitend opgesteld. Bij de jaarrekening zien we dit jaar een iets hogere structurele exploitatieruimte dan geraamd (afgerond 0%). Dit komt omdat bij deze ratio het structurele karakter van de inkomsten lastig is af te leiden, met ingang van de begroting 2023 is dit beter te monitoren. Concluderend, de structurele baten zijn bij de jaarrekening voldoende om de structurele lasten te dekken.

Beschouwing kengetallen en financiële positie in samenhang
Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. De kengetallen zullen daarom altijd in samenhang moeten worden bezien. De solvabiliteit is onvoldoende en begeeft zich onder de veilige categorie. Dit betekent dat de weerbaarheid van de organisatie om eigenstandig negatieve ontwikkelingen op te pakken, onvoldoende is. De netto schuldquote is laag en dit geeft aan de organisatie goed in staat is om zijn schulden te kunnen betalen (de schuldenlast in relatie tot de baten is erg laag). De structurele exploitatieruimte laat zien dat de baten en lasten structureel in evenwicht zijn. Mocht dit evenwicht tijdelijk verstoord raken dan blijkt uit de solvabiliteitsratio dat de organisatie dit tijdelijk kan opvangen.

4.2 Onderhoud kapitaal goederen

Inleiding
In deze paragraaf beschrijven we het beleidskader en de uitvoering daarvan in 2022 voor het onderhoud van kapitaalgoederen. Kapitaalgoederen worden onderscheiden in vaste en vlottende activa, die als bezittingen op de balans staan en waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. In het kader van deze paragraaf gaat het om de vaste activa, zoals bedrijfsgebouwen, recreatieparken en fietspaden. Ze onderscheiden zich doordat ze voor hun instandhouding en verbetering in de exploitatiebegroting structureel een substantieel beslag op middelen leggen. Dit geldt niet voor de financiële activa en de bedrijfsmiddelen omdat die regelmatig worden vervangen.

De beoogde kwaliteit en het onderhoud daarvan bepalen het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten.

Recreatieparken, Routenetwerken en Fietspaden
Recreatieschap Twente beheert namens de Twentse gemeenten de recreatieparken: Het Hulsbeek (Oldenzaal), Het Rutbeek (Enschede) en Het Lageveld (Wierden). Recreatieschap Twente beheert en onderhoudt namens de Twentse gemeenten ook 380 km recreatieve fietspaden in Twente en 10.000 km aan routes.

Per 31 december 2022 is het volgende geïnvesteerd en afgeschreven:

Kapitaalgoed (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Afschrijvingen	Des-Investeringen	Investeringen	Boekwaarde 31-12-2021
Hulsbeek	881	168	0	22	1.028
Rutbeek	1.186	95	0	285	996
Lageveld	1.119	109	31	0	1.260
Routenetwerken	1.062	93	0	123	1.032
Fietspaden	71	32	20	0	122
Algemeen	1	2	0	3	0
Totaal	**4.321**	**498**	**51**	**432**	**4.439**

Tabel 2 Overzicht investeringen recreatieparken

In dit overzicht staan alleen de investeringen waar nog een boekwaarde op zit. De boekwaarden vertegenwoordigen de balanswaarde van deze kapitaalgoederen. In hoeverre hier sprake is van stille reserves valt moeilijk aan te geven.

Investeringen op het Hulsbeek
In 2022 zijn er correcties gedaan in investeringen om aan te sluiten bij de uitgangspunten van de nota activa.

Investeringen op het Rutbeek
In 2020 is op het Rutbeek is gestart met de nieuwbouw van de 4 toiletgebouwen. Deze investering is in 2022 afgerond.

Investeringen op het Lageveld
In 2022 zijn er correcties gedaan in investeringen om aan te sluiten bij de uitgangspunten van de nota activa

Investeringen bij Routenetwerken
In 2022 zijn er correcties gedaan in investeringen om aan te sluiten bij de uitgangspunten van de nota activa en is een bedrijfsvoertuig aangeschaft.

Het beleidskader
Voor de instandhouding van de recreatieparken, routenetwerken en fietspaden zijn in de begroting 2022 budgetten voor jaaronderhoud en kapitaallasten opgenomen. Daarnaast zijn ten behoeve van groot onderhoud in de loop van 2021 voorzieningen ingesteld. Groot onderhoud wordt uitgevoerd middels een meerjarenplanning en meerjarig onderhoudsplan. Per jaarschijf wordt door de parkbeheerders beoordeeld

welk grootonderhoud dient plaats te vinden. De kosten voor grootonderhoud worden rechtstreeks ten laste gebracht van de daarvoor ingestelde voorzieningen:

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties
In het jaar 2022 zijn de volgende bedragen aan de voorzieningen toegevoegd en bekostigd:

Voorzieningen Grootonderhoud bedragen x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2022	Besteding	Dotatie	Boekwaarde 31-12-2021
Voorzieningen Hulsbeek	-72	61	34	-46
Voorzieningen Rutbeek	176	10	32	155
Voorzieningen Lageveld	65	7	16	56
Voorzieningen Fietspaden	40	2	10	32
Totaal	**209**	**80**	**92**	**197**

Tabel 3 Saldi voorzieningen grootonderhoud Recreatieve Voorzieningen

Ook in 2022 is er groot onderhoud gepleegd op de 3 recreatieparken Hulsbeek, Rutbeek en Lageveld alsmede aan de fietspaden. Op het Hulsbeek zijn diverse nieuwe verhardingen aangelegd en hersteld en is de beschoeiing verstevigd. Daarnaast zijn er diverse andere onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

4.3 Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering gaat over de ondersteunende bedrijfsprocessen waarmee de beleidsdoelstellingen worden gerealiseerd en de sturing en beheersing daarvan. Bedrijfsvoeringsprocessen zorgen ervoor dat de beleidsprogramma's efficiënt, effectief en conform de geldende wetgeving worden uitgevoerd.

De diensten met betrekking tot Bedrijfsvoering worden via een dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgenomen van de GR SamenTwente en wij verwijzen naar hun programma verantwoording voor dit onderdeel.

Personeel

Hieronder een overzicht van het totaal aantal medewerkers per programma en de bezetting in fte per 31-12-2022. Dit betreft een overzicht van medewerkers in dienst (tijdelijk en/of vast) van Recreatieschap Twente.

Programma	Bezetting in fte	Bezetting in % van totaal
Recreatieve Voorzieningen	17,24	96%
Vrije tijdseconomie	0,67	4%
Eindtotaal	**17,91**	**100%**

Tabel 5 Overzicht aantal medewerkers en fte's

Arbeidsomstandigheden

Arbodienst
Net zoals voorgaand jaar is in 2022 structureel overleg geweest tussen de bedrijfsarts, leidinggevende en HRM-medewerkers. De ambitie is om de komende tijd deze samenwerking nog verder te versterken. Medewerkers kunnen ook zelfstandig contact opnemen met de Arbodienst.

Ongewenst gedrag
Gevolgen van ongewenste omgangsvormen kunnen een enorme impact hebben op medewerkers en in bijzondere situaties op de omgeving en de organisatie. Medewerkers kunnen gebruik maken van een speciaal opgeleide vertrouwenspersoon. De werkzaamheden van de vertrouwenspersoon bestaan uit: eerste emotionele opvang, hulp aan de betrokken medewerker, advisering voor een plan van aanpak, ondersteuning bij het realiseren van de gewenste aanpak, eventuele doorverwijzingen en nazorg. Er zijn in 2022 geen meldingen bij de vertrouwenspersoon binnengekomen.

Thuiswerken
In 2022 is een thuiswerkregeling in werking getreden. Hierdoor kunnen medewerkers ook thuis een ergonomische werkplek creëren. Als er nog maatwerk nodig is, wordt deze toegepast.

Verantwoording archiefwet
Er wordt standaard een aantal keren per jaar een upgrade gedaan door leverancier Roxit op de applicatie InProces omdat verreweg de meeste klanten vanuit dezelfde versie zijn gaan werken. Verbeterslagen zijn daardoor makkelijk in te plannen. De organisatie heeft als zorgdrager de plicht om wat als vernietigd is betiteld ook daadwerkelijk te vernietigen. De grote voordelen zijn een geautomatiseerde uitvoering van archiefvernietiging, audittrail voor vernietigingshandelingen en digitale verklaring van vernietiging en specificatie van de vernietigde archiefbescheiden.

Van Regio Twente naar Recreatieschap Twente
Als gevolg van de overgang van Regio Twente naar SamenTwente zijn een aantal taken overgedragen aan Recreatieschap Twente. De dynamische archieven welke horen bij deze taken zijn geïnventariseerd en gecheckt op volledigheid. Het zijn de archieven betreffende Recreatieve Voorzieningen. Voor zover de taak is overgedragen aan een overheidsorganisatie zal er vervreemding van het dynamische archief plaatsvinden. Voor het nieuw gevormde Recreatieschap Twente is een nieuw zaaktype aangemaakt omdat het een zelfstandige organisatie betreft waar DIV de ondersteuning voor zal blijven doen.

Conclusie en vooruitblik
De gemeenschappelijke regeling Regio Twente is voor een deel gewijzigd in Recreatieschap Twente. Als gevolg daarvan zijn er taken overgedragen vanuit SamenTwente waardoor het dynamische archief dat daarbij hoort in gebruik zal worden genomen. Daarnaast zal de Wet Open Overheid (WOO) de nodige aandacht vragen.

4.4 Verbonden partijen

Inleiding
Recreatieschap Twente heeft geen verbonden partijen

4.5 Financiering

Inleiding
De uitvoering van programma's wordt mede ondersteund door de financieringsfunctie. Deze functie voorziet in de financieringsbehoefte bij de uitvoering van beleidstaken, door het zo nodig aantrekken van externe financieringsmiddelen, dan wel het beheren en uitzetten van gelden die daarvoor niet direct nodig zijn.

Beleid treasury functie en wettelijk kader
In het treasurystatuut is het beleidskader rondom de treasury functie vastgelegd. De uitvoering van het financieringsbeleid vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO). Om vooral de financieringsrisico's te beperken, is in de Wet FIDO een tweetal instrumenten opgenomen, te weten de **rente risiconorm** en de **kasgeldlimiet**. Door de bepalingen van de Wet Fido (Wet financiering decentrale overheden) worden gemeenschappelijke regelingen verplicht alle geldelijke overschotten bij het Ministerie van Financiën te beleggen, het zogenoemde **schatkistbankieren**.

Renterisiconorm
De rente risiconorm bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening en herfinanciering. Hiermee is een maximumgrens gesteld aan het renterisico op de langlopende lening portefeuille. Van renteherziening is sprake als in de leningsovereenkomst is bepaald dat de rente gedurende de looptijd in een bepaald jaar zal worden aangepast. Herfinanciering is het aangaan van een nieuwe lening om de oude af te lossen. De rente risiconorm beperkt dus de aflossingen op de bestaande leningenportefeuille. In 2022 is er bij ons geen sprake geweest van renteherziening en/of herfinanciering. In onderstaande tabel is de renterisiconorm uiteengezet.

Nr.	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2022
1.	Begrotingstotaal	4.526
2.	Renterisiconorm (20% van 1)	905
3.	Renteherziening	0
4.	Aflossing	0
5.	Rente risico (3+4)	0
6.	Ruimte onder renterisiconorm (2-5)	905

Kasgeldlimiet
Het kasgeldlimiet is in de wet FIDO opgenomen om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. Het kasgeldlimiet bepaalt dat gemeenschappelijke regelingen hun financieringsbehoefte voor slechts een beperkt bedrag met kortlopend vreemd vermogen financieren. De norm is in de wet gesteld op 8,2% van het begrotingstotaal aan lasten (excl. de stortingen in de reserves). In 2022 komt dit neer op een bedrag van € 0,3 mln. (8.2% van de lasten begroting na wijziging voor mutaties reserves). Het percentage wordt berekend als een kwartaalgemiddelde. In het jaar 2022 is door ons voor de lange termijn een externe financieringsmiddel aangetrokken. Een eerste rentebetaling en aflossing vindt eerst plaats in 2023.

Liquiditeitspositie
De liquiditeitspositie wordt nauwlettend gemonitord. Bij onze organisatie zijn de exploitatie uitgaven niet altijd gelijkmatig verdeeld over het jaar. We hebben 1 langlopende lening omdat we de activa hebben overgenomen van de rechtsvoorganger Regio Twente. Wij financieren de investeringen vooralsnog uit het eigen vermogen. De gemeentelijke bijdrage wordt per kwartaal vooraf in rekening gebracht. Dit zorgt ook voor een redelijke liquiditeitspositie gerelateerd aan de verdeling van de exploitatielasten over het jaar.

4.6 Rechtmatigheid

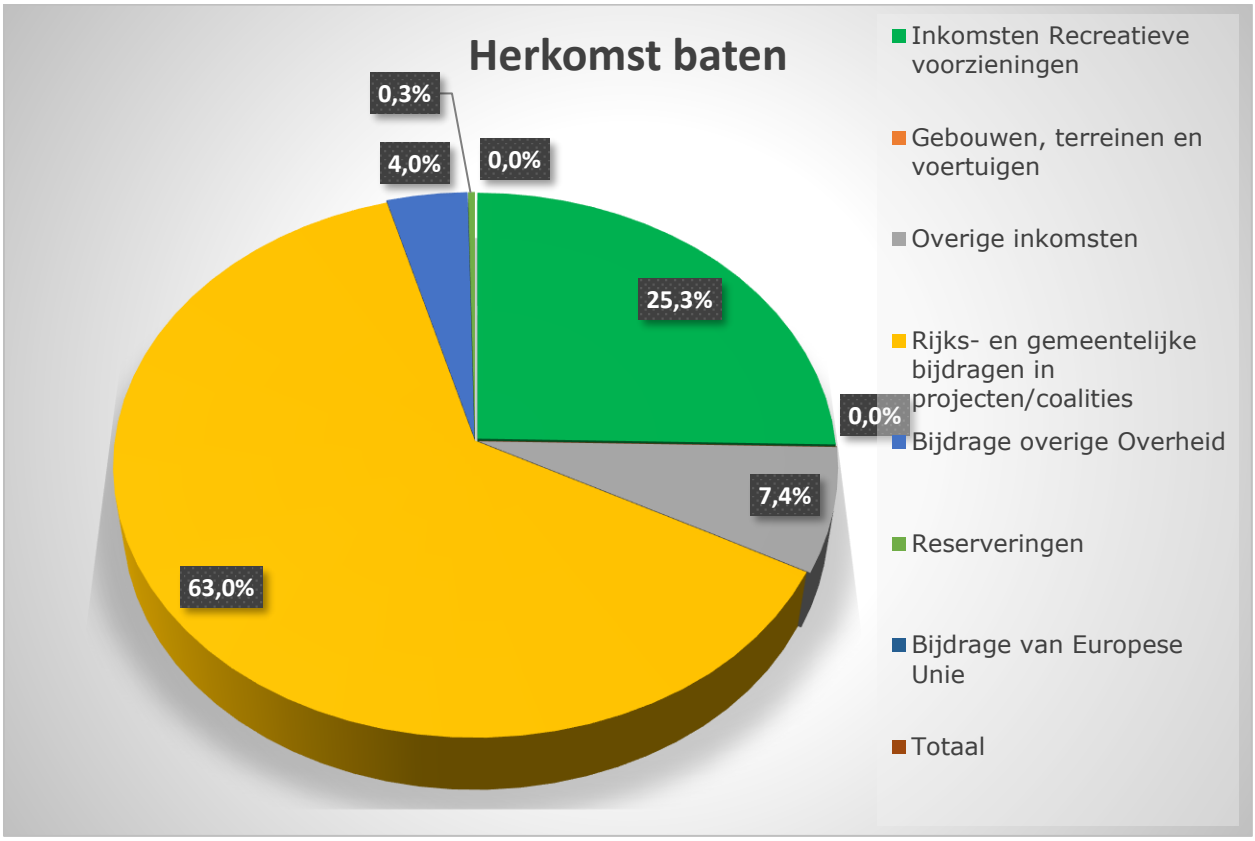
Inleiding
Artikel 35, lid 6 van de Wet gemeenschappelijke regelingen verklaart de artikelen 186 tot en met 213 van de Gemeentewet van toepassing op een gemeenschappelijke regeling. Het bestuur is wettelijk verplicht conform artikel 212/213 van de Gemeentewet zorg te dragen voor de interne toetsing van de getrouwheid van informatieverstrekking en rechtmatigheid van beheershandelingen. Rechtmatig wil zeggen handelen conform de geldende externe en interne wet- en regelgeving. De in- en externe wet- en regelgeving, die relevant voor ons relevant is staat in het normenkader die vastgesteld is door het bestuur. Om deze rechtmatigheidsaspect te toetsen verrichten wij (verbijzonderde) interne controles. De accountant geeft in het kader van de jaarrekeningcontrole een oordeel over de rechtmatigheid.

Boardletter 2022
Het bestuur heeft Eshuis accountants de opdracht verstrekt om de jaarrekening 2022 te controleren op getrouwheid en rechtmatigheid. Voorafgaan aan de jaarrekeningcontrole wordt de interim-controle uitgevoerd. De bevindingen en conclusies van de accountant worden op hoofdlijnen samengevat in de Boardletter 2022.

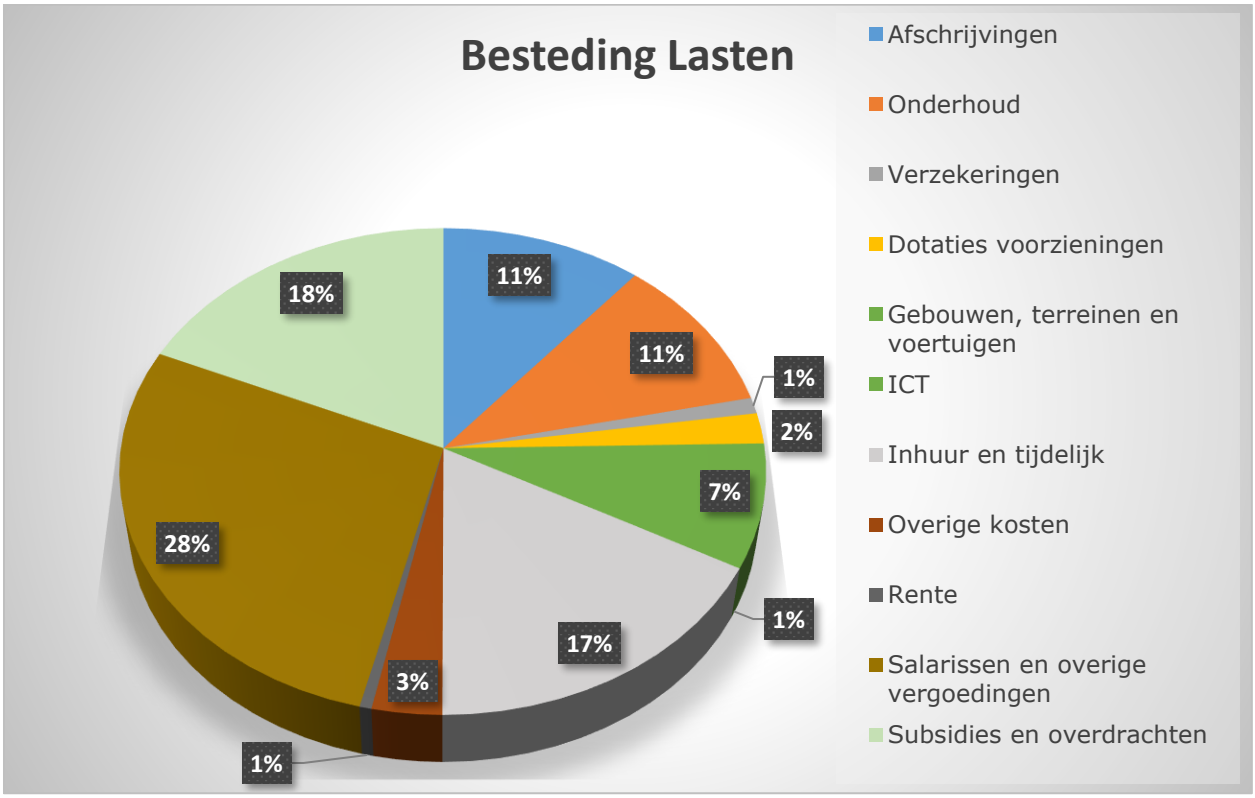
Algemene conclusie accountant
Daar waar recreatieve voorzieningen eerst een relatief klein onderdeel was van SamenTwente (en voorheen Regio Twente) en derhalve ook een klein onderdeel was van een controle, is dit nu anders met een zelfstandige gemeenschappelijke regeling. De accountant merkt op dat er, middels een dienstverleningsovereenkomst, voor het merendeel gebruik wordt gemaakt van de processen van SamenTwente. Bij SamenTwente worden deze processen tegen het licht gehouden en verantwoord via hun boardletter.

Rechtmatigheidsverantwoording
De verantwoordingsgrens wordt gesteld op 1%.

5. Specificatie herkomst baten en besteding lasten

Baten	Bedrag (x € 1.000)
Inkomsten Recreatieve voorzieningen	1.184
Overige inkomsten	345
Rijks- en gemeentelijke bijdragen in projecten/coalities	2.943
Bijdrage overige Overheid	185
Reserveringen	15
Totaal	**4.673**

Lasten	Bedrag (x € 1.000)
Afschrijvingen	498
Onderhoud	478
Verzekeringen	48
Dotaties voorzieningen	92
Gebouwen, terreinen en voertuigen	334
ICT	37
Inhuur en tijdelijk	777
Overige kosten	145
Rente	25
Salarissen en overige vergoedingen	1.261
Subsidies en overdrachten	830
Totaal	**4.526**

6. Jaarrekening

Onze jaarrekening bestaat uit een programmarekening met toelichting en balans met toelichting. Daarnaast is overeenkomstig de controle verordening voor het jaar 2022 en volgende jaren een controleprotocol vastgesteld. Hierin zijn de uitgangspunten voor de uitvoering van de accountantscontrole nader uitgewerkt

7. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Overzicht van baten en lasten jaarrekening 2022												
Bedragen €	**Begroting 2022**			**Begroting 2022**			**Rekening 2022**			**Rekening 2021**		
x € 1,000	**voor wijziging**			**na wijziging**								
	Baten	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Programma`s excl. overhead												
Vrije tijdseconomie	-	632	632-	83	714	632-	83	700	617-	-	-	-
Recreatieve voorzieningen	936	2.451	1.515-	936	2.451	1.515-	1.657	3.058	1.400-	-	-	-
Totaal programma's excl. overhead	**936**	**3.083**	**2.147-**	**1.019**	**3.166**	**2.147-**	**1.740**	**3.757**	**2.017-**	**-**	**-**	**-**
Overhead	-	718	718-	-	718	718-	29	746	717-	-	-	-
Gemeentelijke bijdrage voor Overhead	-	-	-	-	-	-	**-**	**-**	**-**	-	-	-
Totaal programma's incl. overhead	**936**	**3.801**	**2.865-**	**1.019**	**3.884**	**2.865-**	**1.769**	**4.503**	**2.734-**	**-**	**-**	**-**
Treasury							24	24	-			
Gemeentelijke bijdrage	**2.865**		**2.865**	**2.865**		**2.865**	**2.865**		**2.865**	**-**		**-**
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**2.865**	**-**	**2.865**	**2.865**	**-**	**2.865**	**2.889**	**24**	**2.865**	**-**	**-**	**-**
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**3.801**	**3.801**	**-**	**3.884**	**3.884**	**-**	**4.658**	**4.526**	**131**	**-**	**-**	**-**
Mutaties reserves												
Vrije tijdseconomie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Recreatieve voorzieningen	-	-	-	-	-	-	15	0-	15	-	-	-
Totaal mutaties reserves	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**15**	**0-**	**15**	**-**	**-**	**-**
Gerealiseerd resultaat	**3.801**	**3.801**	**-**	**3.884**	**3.884**	**-**	**4.673**	**4.526**	**147**	**-**	**-**	**-**

Tabel 4 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

7.1 Toelichting op de baten en lasten in de jaarrekening

BTW compensatie

Ook in het jaar 2022 is weer de zogenaamde transparantieregeling voor BTW van toepassing geweest. Op basis van hierover met de Twentse gemeenten gemaakte afspraken hebben wij onze daarvoor in aanmerking komende BTW naar de gemeenten doorgeschoven. Dit betreft in totaliteit € 0,3 mln.

7.1.1 Analyse van de belangrijkste ontwikkelingen die het resultaat hebben veroorzaakt

7.1.1.1 vrije tijdseconomie

Vrije Tijdseconomie			x € 1.000
Positieve ontwikkelingen	**€**	**Negatieve ontwikkelingen**	**€**
Salarislasten	15		
	15		**0**
Resultaat voor bestemming			**15**
Resultaat na bestemming			**15**

Toelichting op de positieve ontwikkelingen	Toelichting op de negatieve ontwikkelingen
Salarislasten 15	
De beleidsmedewerker is eerst per 1-4-2022 begonnen terwijl budget voor heel jaar is.	

7.1.1.2 Recreatieve Voorzieningen

Recreatieve Voorzieningen	x € 1.000		
Positieve ontwikkelingen	**€**	**Negatieve ontwikkelingen**	**€**
Hogere baten erfpachten en verhuur	120	Kosten project Proeftuin Lageveld	66
Recreatie algemeen	59	Onderhoud, vervanging, wettelijke maatregelen	145
Hogere baten parkeren	316	Energie- en brandstofkosten	60
Hogere baten verhuur terreinen en evenementen	165	Licenties, promotiemateriaal en onderhoud voertuigen	100
		Hogere kapitaallasten	173
	660		**544**
Resultaat voor bestemming			**116**
Mutaties reserves kapitaallasten RV			15
Mutaties reserves taakstelling			0
Mutaties reserves (egaliseren resultaat)			0
Resultaat na bestemming			**131**

Toelichting op de positieve ontwikkelingen		Toelichting op de negatieve ontwikkelinger	
Hogere baten erfpachten en verhuur	120	*Kosten project Proeftuin Lageveld*	66
Herziene en nieuwe pacht- en huurovereenkomsten leiden tot hogere inkomsten. De programmabegroting zal m.i.v. 2023 navenant worden aangepast.		Dit zijn bedragen die worden overgemaakt naar partners alsmede onze eigen bijdrage. Regio Twente is penvoerder van het door de EU gesubsidieerde project "proeftuin Lageveld", waarbij diverse Twentse bedrijven hun innovaties kunnen uittesten op het Lageveld.	
Recreatie algemeen	59	*Onderhoud, vervanging, wettelijke maatregelen*	145
Vanwege personele mutaties vallen de loonkosten lager uit.		Door veelvuldig gebruik van de recreatieparken en routenetwerken liepen de onderhouds- en vervangingskosten op.	
Hogere baten parkeren	316	*Energie- en brandstofkosten*	60
Door de warme zomer is er veel gebruik gemaakt van de parken met meer parkeerinkomsten. Vanwege de onzekerheid omtrent covid besloten velen om in eigen land vakantie te vieren waardoor de parkeervergunningen snel waren uitverkocht. Het parkeren bij de evenementen levert ook inkomsten op.		Door de oorlog in Oekraïne stegen de kosten voor gas, elektriciteit en brandstof voor de voertuigen.	
Hogere baten verhuur terreinen en evenementen	165	*Licenties, promotiemateriaal en onderhoud voert*	100
Door het mooie weer en het weer mogen organiseren van evenementen is er veelvuldig gebruik gemaakt van de terreinen van de recreatieparken		Inflatoire ontwikkelingen zorgen hier voor niet voorziene hogere uitgaven.	
		Hogere kapitaallasten	173
		De afschrijvingslasten op de parkeersystemen zijn hoger dan geraamd, hier staan ook hogere baten tegenover. De programmabegroting zal m.i.v. 2023 navenant worden aangepast.	

7.1.2 **Analyse op afwijkingen tussen de begroting en het overzicht van baten en lasten**

Hierna volgen overzichten en toelichtingen van de voornaamste afwijkingen tussen de gewijzigde begroting en de realisatie per programma aan de hand van een aantal gedefinieerde categorieën. Conform de financiële verordening worden afwijkingen op programmasaldi hoger dan € 100.000 toegelicht.

Programma Vrije tijdseconomie

Bedragen x € 1.000	Begroting 2022 na wijziging		Rekening 2022		Verschil		Saldo
Programma Vrije tijdseconomie	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	
1. Salarissen en sociale lasten	59	0	44	0	15	0	15
4. Subsidies en overdrachten	656	83	656	83	0	0	0
Subtotaal	**714**	**83**	**700**	**83**	**15**	**0**	**15**
7.1 Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat							**15**

Toelichting
1. Salarissen en sociale lasten
Programmasaldo is lager dan € 100.000 waardoor er geen specifieke toelichting is. In het algemeen kan gezegd worden dat er door de veranderopdracht minder geld is uitgegeven dan vooraf ingeschat.

4. Subsidies en overdrachten
Verschil < € 100k dus geen verdere analyse.

Programma Recreatieve Voorzieningen

Bedragen x € 1.000	Begroting 2022 na wijziging		Rekening 2022		Verschil		Saldo
Programma Recreatieve Voorzieningen	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	
1. Salarissen en sociale lasten	1.270	0	1.211	0	59	0	59
3. Ingeleend/uitgeleend personeel, goederen en diensten	1.425	764	1.826	1.395	-401	-631	230
4. Subsidies en overdrachten	54	172	174	291	-121	-119	-2
5. Rente en dividend	0	0	1	0	-1	0	-1
7. Toegerekende rente en afschrijvingen	326	0	498	0	-173	0	-173
7.2 Voorzieningen	94	0	92	0	2	0	2
7.5 Verrekeningen	0	0	-1	0	1	0	1
Subtotaal	**3.169**	**936**	**3.803**	**1.686**	**-634**	**-750**	**116**
7.1 Mutaties reserves	0	0	0	15	0	-15	15
Gerealiseerd resultaat							**132**

Toelichting

1. Salarissen en sociale lasten
Verschil < € 100k dus geen verdere analyse.

3. Ingeleend/uitgeleend personeel, goederen en diensten
Lasten: onderhoud & vervanging en wettelijke maatregelen heeft € 145k meer gekost dan geraamd. Kosten parkeergeldheffing voor € 85k hoger dan geraamd waar parkeerinkomsten tegenover staan. De kosten voor energie (inclusief brandstof) zijn met € 60k harder gestegen dan de afgesproken indexering op de budgetten (dit komt o.a. door meer inzet van machines en gestegen energieprijzen). Software licenties, promotie materiaal en voertuig onderhoud kostte circa € 100 meer. Baten: de hogere baten zijn voornamelijk toe te schrijven aan de hogere parkeerinkomsten (€ 316k), hogere baten op erfpachten en huren (€ 120k), festivals & verhuur van terreinen en verkoop routekaarten (€ 165k), hogere opbrengst houtkap (€ 30k),

4. Subsidies en overdrachten
De hogere last betreft voornamelijk de kosten (doorbetalen van kosten als penvoerder alsmede de eigen bijdrage) voor het EFRO project proeftuin Lageveld. Hier staan ook inkomsten tegenover vanuit EFRO.

5. Rente en dividend
Verschil < € 100k dus geen verdere analyse.

7. Toegerekende rente en afschrijvingen
De overschrijding wordt veroorzaakt door fietspaden (€ 7k) en routenetwerken (€ 1k). Restant waaronder kapitaallasten parkeersystemen (€ 165k) wordt bij de parken afgedekt door o.a. hogere inkomsten uit parkeren (€ 150k) en hiervoor ingestelde reserves (€ 15k).

7.2 Voorzieningen
Verschil < € 100k dus geen verdere analyse.

7.1 Mutaties reserves
Baten: dit betreft een bedrag van € 15k voor onttrekkingen aan de reserves kapitaallasten.

7.1.3 Overzicht van incidentele baten en lasten

Incidentele baten

Incidentele baten Bedragen x € 1.000,-	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Recreatieve voorzieningen			
EFRO bijdrage proeftuin Lageveld	256		
Desinvesteringen i.v.m. overname vanuit SamenTwente	173		
Hogere opbrengst houtkap	30		
Totaal incidentele baten	**459**	**0**	**0**

Toelichting

- Vanuit de EU ontvangen we een bijdrage ihkv EFRO (€256k).
- Bij overname activa vanuit SamenTwente is de activa lijst gescreend op aansluiting nota activa en heeft dit in een aantal gevallen geleid tot correcties op de boekwaarde (€ 173k).
- Door gestegen energieprijzen kon meer worden gekregen voor houtkap door o.a. unie van bosgroepen (€ 30k).

Incidentele lasten

Incidentele lasten Bedragen x € 1.000,-	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Recreatieve voorzieningen			
Eigen bijdrage voor project proeftuin lageveld	190		
Investeringen i.v.m. overname vanuit SamenTwente	179		
Totaal incidentele lasten	**369**	**0**	**0**

Toelichting

- Voor het project proeftuin Lageveld worden EFRO bijdragen doorbetaald aan partners, daarnaast moet er ook een eigen bijdrage worden geleverd (€ 190k).
- Bij overname activa vanuit SamenTwente is de activa lijst gescreend op aansluiting nota activa (afschrijvingstermijnen) (€ 179k).

7.1.4 Analyse begrotingsrechtmatigheid

U treft in onderstaande tabel de normering van de begrotingsrechtmatigheid conform het controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening.

Legenda:
Rechtmatig is een kostenoverschrijding op programmaniveau die:
a) geheel of grotendeels wordt gecompenseerd door direct daaraan gerelateerde inkomsten;
b) past binnen het bestaande beleid, maar die niet tijdig kon worden gesignaleerd;
c) bij het opmaken van de jaarrekening bekend is geworden nadat de overhead is toegerekend, mits op de kostenplaatsen geen overschrijdingen voorkomen en past binnen het geformuleerde beleid;
d) het gevolg is van een hoger investeringsbedrag in een voorgaand jaar.

Onrechtmatig is een kostenoverschrijding op programmaniveau die:
a) past binnen het bestaande beleid maar die ten onrechte niet tijdig is gesignaleerd;
b) niet past binnen het bestaande beleid en waarvoor geen begrotingswijziging is ingediend;
c) gevolg is van een activiteit die achteraf als onrechtmatig moet worden beschouwd;
d) leidt tot kosten binnen de begroting, waarvoor minder prestaties zijn geleverd.

Kostenoverschrijdingen die op grond van het voorgaande als onrechtmatig moeten worden gekwalificeerd, worden hierna op programmaniveau geanalyseerd. Deze worden, voorzien van een toelichting aan het bestuur verantwoord

Analyse begrotingsrechtmatigheid	Begroting na wijziging			Realisatie			Begrotingsafwijking			Waarvan rechtmatige lasten	Waarvan onrechtmatige lasten	Categorie
bedragen x € 1.000	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo			
Vrije Tijdseconomie	83	714	632-	83	700	617-	0-	15-	15	15-		
Recreatieve voorzieningen	936	3.169	2.233-	1.686	3.803	2.117-	750	634	116	634		B
Subtotaal Domeinen	**1.019**	**3.884**	**2.865-**	**1.769**	**4.503**	**2.734-**	**750**	**619**	**131**	**619**	**-**	**-**
Algemene dekkingsmiddelen												
Gemeentelijke bijdragen	2.865	-	2.865	2.865	-	2.865						
Subtotaal alg. dekkingsmiddelen	**2.865**	**-**	**2.865**	**2.865**	**-**	**2.865**						
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**3.884**	**3.884**	**-**	**4.634**	**4.503**	**131**						
Mutaties reserves												
Vrije Tijdseconomie												
Recreatieve voorzieningen	-	-	-	15	0-	15						
Totaal mutaties reserves	**-**	**-**	**-**	**15**	**0-**	**15**						
Gerealiseerd resultaat	**3.884**	**3.884**	**-**	**4.649**	**4.503**	**147**						

Toelichting analyse begrotingsrechtmatigheid

Algemeen
Overeenkomstig de bepalingen in het BBV worden alleen de voornaamste begrotingsoverschrijdingen op de lasten nader toegelicht. Conform voorgaande boekjaren worden de lastenoverschrijdingen groter dan € 100.000 toegelicht. Voor een gedetailleerde toelichting wordt verwezen naar de analyse op afwijkingen tussen begroting en het overzicht van baten en lasten. Uit de analyse blijkt, dat in het algemeen hogere lasten in grote mate of volledig worden gecompenseerd door hogere inkomsten, en het gaat om overschrijdingen waarbij, bij het doen van uitgaven, binnen het door het bestuur uitgezette beleid is gebleven. Met vaststelling van de jaarrekening worden de afwijkingen formeel geautoriseerd.

Lastenoverschrijdingen

Recreatieve voorzieningen lastenoverschrijding van ***€ 634.000***
Bij recreatieve voorzieningen wordt de lastenoverschrijding voornamelijk veroorzaakt door:

- Kosten parkeergeldheffing waar inkomsten uit parkeergelden tegenover staan
- Onderhoud en vervanging bij routenetwerken door intensief gebruik van de routes en door en wet- en regelgeving
- Bijdragen aan deelnemers aan projecten proeftuin Lageveld. Hier staan gedeeltelijke bijdragen provincie tegenover.
- Hoger dan geraamde kapitaallasten vanwege o.a. kapitaallasten parkeergeldheffing, aansluiting met nota activa bij overname activa van SamenTwente en loods Lageveld waar inkomsten uit parkeergelden en huren tegenover staan.
- Hogere lasten door hogere energie- en materiaalprijzen (vanwege gestegen inflatie)

7.1.5 Overzicht van begrote en gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Taakvelden (bedragen x €1.000)	**Baten**		**Lasten**		**Saldo Begroting na wijziging (gem. bijdrage)**	**Saldo Realisatie**
	Begroting na wijziging	**Realisatie**	**Begroting na wijziging**	**Realisatie**		
Economische ontwikkeling	83	83	-714	-700	-632	-617
Mutaties reserves	0	15	0	0	0	15
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	936	4.522	-2.451	-3.058	-1.515	1.465
Overhead	0	29	-718	-746	-718	-717
Treasury	0	24	0	-24	0	0
Gerealiseerd resultaat	**1.019**	**4.673**	**-3.884**	**-4.526**	**-2.865**	**147**

7.1.6 Wet Normering Topinkomens

Inleiding

De Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT) zegt dat de totale bezoldiging van bestuurders en hoogste leidinggevenden in 2022 met dienstbetrekking niet mag uitstijgen boven € 216.000 inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdrage werkgever bij een voltijd dienstverband.

Overzicht topfunctionarissen met dienstbetrekking

Gegevens 2022			
Naam en functie(s)	**Ing. J. Kloots**	**Dhr. D.B.F. Scholten**	**Dhr. L.J. Harmsen**
	Secretaris/algemeen directeur	Secretaris/algemeen directeur a.i.	Secretaris/algemeen directeur a.i.
Omvang dienstverband in fte	1,0	1,0	1,0
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja	ja	Ja
Aanvang en einde functievervulling	01/01 t/m 16/10	01/07 t/m 30/9	01/10 t/m 31/12
Bezoldiging 2022			
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€ 71.049	€ 18.332	€ 21.753
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.098	€ 3.461	€ 3.250
Subtotaal	**€ 91.147**	**€ 21.794**	**€ 25.002**
Individueel bezoldigings maximum	€ 170.433	€ 54.444	€ 54.444
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t	N.v.t	N.v.t
Totale bezoldiging	**€ 91.147**	**€ 21.794**	**€ 25.002**
Reden overschrijding maximum	N.v.t	N.v.t	N.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t	N.v.t	N.v.t

Tabel 5 WNT Overzicht topfunctionarissen 2022

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

gegevens 2022	
Naam	**Ing. J. Kloots**
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	Secretaris/algemeen directeur
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2022
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	€ 46.725
Individueel toepasselijk maximum	**€ 75.000**
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	€ 46.725
waarvan betaald in 2022	€ 21.392
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Uit de overzichten blijkt dat de bezoldigingen binnen de gestelde norm blijft. Dit geldt eveneens voor de uitkering wegens beëindiging dienstverband van de heer Kloots, dit betreft de waarde van de bezoldigingen over de periode 17-10-2022 tot 01-04-2023.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de leden van het bestuur in 2022. Dit bestuur wordt gevormd door politieke ambtsdragers vanuit de deelnemende gemeenten. Deze vervullen hun functie **onbezoldigd** en hebben geen dienstverband bij Recreatieschap Twente. Ultimo 2022 werd het bestuur gevormd door:

Functie	Naam	Gemeente
Lid	de heer A. Maathuis	Almelo
Lid	de heer M.J. Velten	Borne
Lid	de heer B.J. Brand	Dinkelland
Lid	de heer J. Diepemaat	Enschede
Lid / vicevoorzitter	de heer J.H. Niemans	Haaksbergen
Lid	de heer E. Nijenbanning	Hellendoorn
Lid	de heer G. Gerrits	Hengelo
Lid	de heer W.J.H. Meulenkamp	Hof van Twente
Lid	de heer J. Nordkamp	Losser
Lid	mevrouw E.C. Zinkweg-Ankoné	Oldenzaal
Lid	de heer F.J. Wessels	Rijssen-Holten
Lid	mevrouw U. Bekhuis-Groothuis	Tubbergen
Lid / voorzitter	mevrouw A.E. van der Ham	Twenterand
Lid	de heer R. Kortenhoeven	Wierden

Tabel 6 Leden bestuur per ultimo 2022

8. Balans en de toelichting

8.1 Balans per 31-12-2022

Voor resultaatbestemming en na verwerking van mutaties in de bestemmingsreserves (bedragen x € 1.000).

Activa	Eind 2022	Eind 2021
Vaste activa		
Materiële vaste activa	**4.321**	**4.439**
Woonruimten	30	33
Bedrijfsgebouwen	1.992	1.898
Grond-, weg- en waterbouwk. Werken	519	569
Vervoermiddelen	290	302
Machines, apparaten en installaties	192	322
Overige materiele vaste activa	1.297	1.315
Financiële vaste activa	**0**	**0**
Totaal vaste activa	***4.321***	***4.439***
Vlottende activa		
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar	449	0
Liquide middelen	71	331
Overlopende activa	234	0
Totaal vlottende activa	***754***	***331***
Totaal Activa	**5.075**	**4.769**

Passiva	Eind 2022	Eind 2021
Vaste passiva		
Eigen Vermogen	**871**	**740**
Algemene reserve		
Bestemmingsreserves	724	740
Gerealiseerd resultaat	146	0
Voorzieningen	**209**	**197**
onderhoudsegalisatie voorzieningen	209	197
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	**3.500**	**0**
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	3.500	0
Totaal vaste passiva	***4.580***	***937***
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	133	0
Overlopende passiva	362	3.833
Totaal vlottende passiva	***495***	***3.833***
Totaal Passiva	**5.075**	**4.769**

8.2 Grondslagen voor resultaat en waardebepaling

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De jaarrekening 2022 is volgens de richtlijnen van het BBV opgesteld. De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij het desbetreffende balanshoofd anders wordt vermeld. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden. De effecten van de veranderopdracht Regio Twente zijn niet ondervangen via een voorziening maar door het instellen van een frictiekostenreserve.

Balans

Vaste activa
Materiële vaste activa met economisch nut
Overige investeringen met economisch nut
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs wordt gedefinieerd als zijnde inkoopprijs en de bijkomende kosten en de vervaardigingsprijs wordt gedefinieerd als zijnde de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen conform de nota rente en afschrijving bedragen in jaren:

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	20
Bedrijfsgebouwen	40
Vervoermiddelen	5-15
Machines, apparaten en installaties	5-15
ICT	3-5
Overige materiële vaste activa	10

Financiële vaste activa
Niet van toepassing

Vlottende activa

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid kan een voorziening in mindering worden gebracht. Dit is in 2022 niet het geval.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste passiva

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves worden gevormd door het instellen van een format, deze wordt vastgesteld door het bestuur. In dit vast te stellen format wordt aangegeven wat de bestemming is, hoe deze wordt gevormd/gevoed, het wel of niet toevoegen van rente, de looptijd van de reserve en de maximale hoogte van de reserve. Indien het format is vastgesteld kunnen toevoegingen en onttrekkingen plaatsvinden binnen de gestelde normen zonder aanvullend besluit van het bestuur.

Voorzieningen

Voorzieningen dienen naar beste inschatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's. Ze mogen niet groter of kleiner zijn dan de geschatte omvang van de verplichtingen en risico's waarvoor ze gevormd zijn. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) kapitaalgoederen. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente-typisch looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door ons gewaarborgd zijn, is op de toelichting op de balans het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

8.3 Toelichting op de balans per 31-12-2022
Bedragen x €1.000

Activa
A. Vaste activa:

De materiele vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021
Investeringen met een economisch nut	4.321	4.439
Totaal materiële vaste activa	**4.321**	**4.439**

Het onderstaande overzicht geeft de onderverdeling weer van de overige investeringen met een economisch nut en het verloop van de boekwaarde:

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2022	Afschrijvingen	Desinvesteringen/Bijdragen van derden	Investering	Boekwaarde 31-12-2021
Gronden- en terreinen	0	0	0	0	0
Woonruimten	30	3	0	0	33
Bedrijfsgebouwen	1.992	134	0	228	1.898
Grond-, weg- en waterbouwk. Werken	519	48	0	-1	569
Vervoermiddelen	290	114	0	102	302
Machines, apparaten en installaties	192	56	0	-75	322
Overige materiële vaste activa	1.297	144	0	127	1.315
Totaal Invest. econ. nut	**4.321**	**498**	**0**	**381**	**4.439**

Herrubricering
In 2022 is in het kader van de ontvlechting van Regio Twente en het overdragen van de activa naar Recreatieschap Twente nogmaals kritisch gekeken naar de categorisering van de activa. Hieruit is gebleken dat een aantal activa op de recreatieparken verkeerd waren gelabeld. Dit is ultimo 2022 hersteld.

De gedane (des)investeringen in het boekjaar staan in het onderstaande overzicht vermeld:

Materiële vaste activa	Investering 2022
Invest. met een econ. nut in het afgelopen boekjaar	
Vervangen toiletgebouwen Rutbeek	307
Desinvesteringen i.v.m. wijzigingen binnen activa	-173
Investeringen i.v.m. wijzigingen binnen activa Hulsbeek	41
Investeringen i.v.m. wijzigingen binnen activa Lageveld	19
aanschaf vervoersmiddel Lageveld	28
Investeringen i.v.m. wijzigingen binnen activa Algemeen	3
Investeringen i.v.m. wijzigingen binnen activa Fietspaden	34
aanschaf vervoersmiddel Routenetwerken	40
Investeringen i.v.m. wijzigingen binnen activa Routenetwerken	83
Totaal	**381**

B. Vlottende activa

Uitzettingen korter dan één jaar:
De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Vorderingen op openbare lichamen	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021
Vorderingen op openbare lichamen	7	0
Uitzettingen in 's Rijks schatkist		
Schatkistbankieren	0	0
Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen		
Overige rekening-courant tegoeden	0	0
Overige vorderingen		
Debiteuren	106	0
Overige vorderingen	336	0
Totaal uitzettingen korter dan één jaar	**449**	**0**

De post debiteuren bestaat uit diverse kleine facturen aan verschillende debiteuren. In de post debiteuren zitten voornamelijk vorderingen op de ondernemers op de recreatieparken die door het uitbreken van de coronacrisis uitstel van betalingen hebben gekregen. Post overige vorderingen bestaat hoofdzakelijk (€ 0,3 miljoen) uit de post doorgeschoven BTW 2022 in het kader van het compensatiefonds.

Schatkistbankieren
Uit oogpunt van doelmatigheid is in de Wet FIDO een drempelbedrag opgenomen. Hiermee kan een bepaald bedrag buiten de schatkist worden gehouden, dit drempelbedrag is bepaald op € 250.000 bij organisaties met een lastenbegroting na wijziging (voor mutatie reserves) lager dan € 50 mln.. Dit komt in 2022 neer op een bedrag van € 250.000. Het onderstaand overzicht geeft het verloop van schatkistbankieren weer per kwartaal.

Schatkistbankieren	Drempelbedrag	1e kwartaal 2022	2e kwartaal 2022	3e kwartaal 2022	4e kwartaal 2022
Middelen buiten de schatkist	250.000	541.939	382.055	610.894	1.886.647
Percentage buiten de schatkist	6,54%	14,17%	9,99%	15,97%	49,32%

In 2022 was schatkistbankieren nog niet ingesteld waardoor de drempelbedragen zijn overschreden. Dit wordt in 2023 hersteld.

Liquide middelen:

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Liquide middelen	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021
Kasgelden	4	2
Rekening-courant tegoeden banken	67	328
Totaal liquide middelen	**71**	**331**

Overlopende activa:
De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

Overlopende activa	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021
Vooruitbetaalde bedragen	60	-
Nog te ontvangen bedragen	174	-
Totaal overlopende activa	**234**	**-**

In de post vooruitbetaalde bedragen zitten diverse (kleine) bedragen (verplichtingen) zoals verzekeringspremies betrekking hebbend op boekjaar 2023 maar die in 2022 zijn betaald. Dit betreft totaal een bedrag van € 60k.

De post nog te ontvangen bedragen kan als volgt gespecificeerd worden:

Nog te ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Te ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2021
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk				
Nog te ontvangen bijdragen overige overheid	135	0	135	0
Nog te ontvangen overige bijdragen	39	31	70	0
Totaal nog te ontvangen bedragen	**174**	**31**	**205**	**0**

In de post nog te ontvangen bijdragen overige overheid is een bedrag van € 109k opgenomen als een vordering op de Provincie Gelderland als EFRO bijdrage voor het project proeftuin Lageveld. Daarnaast een post van € 24k als nog te ontvangen rente 2022 van de Twentse gemeenten. Rest bestaat uit diverse kleine posten. In de post nog te ontvangen overige bijdragen zijn de openstaande debiteuren opgenomen welke Recreatieschap per 1-1-2022 heeft overgenomen van SamenTwente

Passiva
A. Vaste passiva

Eigen vermogen:
Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de posten weergegeven op de volgende pagina. Het gerealiseerd resultaat 2022 betreft het rekening saldo dat ter nadere bestemming op de balans is opgenomen. Voor de aard en de reden van iedere reserve wordt verwezen naar de bijlage. Het eigen vermogen van Recreatieve Voorzieningen bedraagt € 724k.

Eigen vermogen (x1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Onttrekking	Toevoeging	Boekwaarde 31-12-2021
Reserve Recreatieparken / Fietspaden	75	-	-	75
Reserve vervanging en vernieuwing kl toilet RB	16	4	-	20
Reserve vervanging en vernieuwing kl loods LV	37	4	-	41
Provinciale reserve recreatieve voorzieningen	545	-	-	545
Reserve werkplaats HB	51	8	-	59
Totaal Reserves	**724**	**15**	**-**	**740**
Gerealiseerd resultaat	**Boekwaarde 31-12-2022**			**Boekwaarde 31-12-2021**
Gerealiseerd resultaat 2022	146	-	146	-
Totaal eigen vermogen	**871**	**15**	**146**	**740**

Voorzieningen Recreatieparken
Op 6 juli 2022 heeft het bestuur een herzien beheerplan grootonderhoud kapitaalgoederen 2023-2027 vastgesteld en dit vormt de basis voor de dotaties en onttrekkingen in deze periode .

Voorzieningen	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	0	0
onderhoudsegalisatie voorzieningen	209	197
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	0	0
Totaal voorziening	**209**	**197**

In 2022 zijn de voorzieningen toegenomen met afgerond € 92k en er is voor € 80k grootonderhoud bekostigd uit de voorzieningen. Zie paragraaf kapitaalgoederen voor een verdere toelichting. De voorzieningen zijn per 1 januari 2022 overgedragen vanuit SamenTwente.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar:

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

Obligatieleningen	Boekwaarde 31-12-2022	Aflossingen	Vermeerderingen	Boekwaarde 31-12-2021
Langlopende geldlening BNG	3.500	-	3.500	-
Totaal schulden langer dan één jaar	**3.500**	**-**	**3.500**	**-**

Onze organisatie heeft één langlopende geldlening. Hierboven treft u het verloop hiervan aan. De totale rentelast voor het jaar 2022 met betrekking tot deze ene lening bedraagt € 23.555**.**

B. Vlottende passiva:

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Onderverdeling vlottende passiva	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	133	0
Overlopende passiva	362	3.833
Totaal vlottende passiva	**495**	**3.833**

De in de balans opgenomen netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Netto vlottende schulden	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021
Crediteuren	127	-
Kruisposten	6	0
Totaal netto vlottende schulden	**133**	**0**

De grootste bedragen in de post crediteuren zijn betaling ter hoogte van € 51k ten behoeve van de inzet van Axent groen, € 28k als naheffingsaanslag van GBT, € 13k voor werkzaamheden inzake herstel schade toiletgebouwen. Daarnaast zitten er andere diverse kleinere betalingen in.

De vooruit ontvangen bedragen kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Vooruit ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2022	Vrijgevallen bedragen of terugebetalingen	Ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2021
Vooruit ontvangen bedragen van het Rijk	-	-	-	-
Vooruit ontvangen bedragen van de EU	-	-	-	-
Vooruit ontvangen bedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	-	-	-	-
Vooruit ontvangen bedragen overige	-	328	-	328
Totaal vooruit ontvangen bedragen	**-**	**328**	**-**	**328**

De nog te betalen bedragen kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Nog te betalen bedragen	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021
Nog te betalen loonbelasting en overige salaris/loon componenten	101	-
Nog te betalen overige bedragen	226	3.504
Nog te betalen BTW	35	-
Totaal nog te betalen bedragen	**362**	**3.504**

De post nog te betalen loonbelasting en overige betreft de af te dragen heffingen voor de salarissen december. De post nog te betalen overige bedragen bestaat voornamelijk uit een te betalen subsidie aan Marketing Oost (€ 63.200), rentedeel 2022 inzake de geldlening (€ 23.555), kosten interim controle € 13.750) en betalingen aan partners voor proeftuin Lageveld (€ 97.598). Daarnaast diverse kleinere posten De post te betalen BTW is de af te dragen ondernemers btw over het 4^{e} kwartaal 2022.

8.4 Belangrijkste niet uit de balans blijkende verplichtingen

Wij zijn voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen. Uit de balans blijken slecht die verplichtingen die per einde van het boekjaar zijn aangegaan, waar ook het werk al voor is gedaan maar waar nog geen factuur voor is ontvangen. Die verplichtingen die al wel zijn aangegaan maar waar het werk nog niet voor is gedaan, bijvoorbeeld omdat het over een langlopend contract gaat, zijn niet opgenomen in de cijfers. Voor deze verplichtingen zijn ook geen voorzieningen getroffen waardoor deze ook niet uit de balans blijken. Voor alle niet uit de balans blijkende verplichtingen geldt dat deze ofwel in de (meerjaren)begroting zijn opgenomen, danwel gelden zijn gereserveerd op de balans of in de risicoparagraaf zijn benoemd. Hiermee is deze categorie voldoende in control. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste verplichtingen.

Inkoopcontracten groter dan € 100.000 inkoopwaarde

Wij hebben diverse contracten afgesloten die elk een inkoopwaarde hebben van meer dan € 100.000. Hieronder staan de categorieën aan kosten waarvoor contracten zijn afgesloten:

- Onderhoud recreatieparken (groenvoorziening)
- Verzekeringen
- Onderhoud routenetwerken
- Brandstof

Verlofuren

De waarde van de overlopende verlofuren is per 31-12-2022 € 184.343. Dit betreft een kortlopende arbeidskosten gerelateerde verplichting met een jaarlijks vergelijkbare volume, die op basis van het BBV niet op de balans mag worden opgenomen.

9. Gebeurtenissen na balansdatum

nvt

10. Overige gegevens

10.1 Controleverklaring accountant (volgt)

11. Bijlagen

Bijlage 1 Totaal begrote gemeentelijke bijdrage en resultaat 2022 per gemeente

Gemeente	Aantal inw. per 1-1-2021	Totaal in rekening gebrachte gemeentelijke bijdrage 2022	Taakveld 0.11 Resultaat baten en lasten
Almelo	73.114	331.534	16.956
Borne	23.668	107.320	5.489
Dinkelland	26.605	120.641	6.170
Enschede	159.849	724.829	37.070
Haaksbergen	24.225	109.849	5.618
Hellendoorn	35.921	162.881	8.330
Hengelo	81.078	367.646	18.802
Hof van Twente	35.040	158.888	8.126
Losser	22.888	103.784	5.308
Oldenzaal	31.702	143.750	7.352
Rijssen-Holten	38.202	173.226	8.859
Tubbergen	21.303	96.599	4.940
Twenterand	33.711	152.863	7.818
Wierden	24.537	111.261	5.690
Totaal	**631.843**	**2.865.071**	**146.528**

Bijlage 2 Aard en reden reserves

Bestemmingsreserve Recreatieparken / Fietspaden
De reserve is ingesteld voor verrekening van de verschillen in het jaarlijkse rekeningresultaat van het onderhoud aan de recreatieparken en de recreatieve fietspaden. Financieren van incidentele investeringen.

Provinciale reserve recreatieve voorzieningen
In 2013 hebben we een afkoopsom van de Provincie Overijssel gekregen in verband met het vervallen van de jaarlijkse provinciale bijdrage voor de recreatieve voorzieningen. Vanaf 2013 wordt op diverse posten bezuinigd c.q. extra inkomsten verworven, zodat de begrote provinciale bijdrage verlaagd kan worden. De reserve wordt gebruikt voor het afdekken van het tekort op de begrote provinciale bijdrage. Dit laatste was een harde vereiste van de Provincie Overijssel voor het verkrijgen van de afkoopsom.

Bestemmingsreserve stimulering werkplaats Hulsbeek
Deze reserve is ingesteld om de exploitatielasten van het Hulsbeek te kunnen stabiliseren door de kapitaallasten van de werkplaats te financieren uit deze reserve.

Bestemmingsreserve stimulering kleine loods Lageveld
Deze reserve is ingesteld om de exploitatielasten van het Lageveld te kunnen stabiliseren door de kapitaallasten van de loods te financieren uit deze reserve.

Bestemmingsreserve stimulering klein toiletgebouw Rutbeek
Deze reserve is ingesteld om de exploitatielasten van het Rutbeek te kunnen stabiliseren door de kapitaallasten van het gebouw te financieren uit deze reserve.